

УДК 316

Плескун М.- ст.гр.КТ-42

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ЕКОЛОГІЧНА КРИЗА: ВІДОБРАЖЕННЯ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ СУСПІЛЬСТВА ПРИРОДИ

науковий керівник: ст.викл. Сівчук П.І.

Екологічна криза - це порушення взаємозв'язків в системі географічної оболонки або незворотних явищ у біосфері, що викликані антропогенною діяльністю і загрожують існуванню людини як виду.

Наприклад, погіршується енергетична, мінерально-сировинна та продовольча забезпеченість земної цивілізації, зростає забруднення довкілля, є небезпека зміни генетичного фонду людства. В підходах до висвітлення екологічної кризи є два напрями наукової та суспільної думки: песимістичний та оптимістичний. Песимісти заперечують можливість поступального розвитку цивілізації за співвідношеннями народжуваності та смертності, темпів економічного зростання, умов забруднення довкілля. Вони пропонують обмежити чи навіть зупинити техніко-економічний розвиток людства.

Оптимісти відстоюють можливість збереження масштабів економічного розвитку за умови забезпечення суворих державних заходів захисту географічного середовища та раціонального природокористування, організації процесів виробництва і споживання на основі радикальної перебудови технологій, створення нових технічних засобів і технологічних процесів, більш прийнятних з екологічної точки зору.

Найбільш логічний шлях подолання екологічної кризи полягає в усвідомленні того, що захист географічного середовища полягає в організації раціональнішого використання природи.

Життя географічної оболонки планети - не підвладне обмеженням, які створює політичне розмежування держав. Однак, деякі природні ресурси і процеси є більш локалізованими, контроль та управління ними можливі з боку окремих держав. До них належать природні ресурси, пов'язані з державною територією і які є її елементами: земля, надра, внутрішні води, ресурси континентального шельфу, рослинність тощо.

Водночас є природні ресурси, контролювати і зберігати які неможливо зусиллями окремих держав. Вони або знаходяться в міжнародному просторі (відкрите море, космос), або перемішуються між різними країнами і континентами. До них належать атмосферне повітря, ресурси Світового океану і прісної води, природні багатства Антарктиди, тварини, що мігрують. Охороняти їх можливо тільки за умови міжнародного співробітництва.

Першоджерелом і першопричиною бурхливого розвитку екологічної кризи є, як вважають міжнародні експерти, демографічний вибух, що неодмінно супроводжується збільшенням темпів і обсягів скорочення природних ресурсів, нагромадженням величезної кількості відходів виробництва і побуту, забрудненням довкілля - глобальними кліматичними змінами, хворобами, голодом, вимиранням.

Якщо людина прагне найближчі сто-двісті років залишатися мешканцем на цій планеті, то їй давно потрібно пратися за розум і знаходити такі шляхи життєдіяльності, які б не приносили такої шкоди навколишньому середовищу, як вона це робить сьогодні. Тільки при раціональному природокористуванні, різкому зменшенню викидів у атмосферу, ґрунт, воду можна гарантувати, що екологічна криза буде зупинена і людства матиме шанси на нормальне і гармонійне співіснування з природою.